

Aurelia Mandziuk

Energia pomiędzy... "Inner Focus" - wystawa towarzysząca Fokus Łódź Biennale

Civitas Hominibus : rocznik filozoficzno-społeczny 5, 107-121

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Aurelia Mandziuk-Zajączkowska

Energia pomiędzy... „Inner Focus” - wystawa towarzysząca Fokus Łódź Biennale

W Polsce w 2010 roku, na przełomie września i października, odbyły się dwa międzynarodowe biennale poświęcone sztuce współczesnej: Fokus Łódź Biennale oraz Mediations Biennale w Poznaniu. Obie imprezy odnoszące się do sztuki intermedialnej i interdyscyplinarnej prezentowały dwie odrębne idee i różne podejście do ich realizacji.

Fokus Łódź Biennale to międzynarodowa wystawa w przestrzeni publicznej będąca kontynuacją idei Konstrukcji w Procesie. Wyróżnia ją fakt, iż artysta zobowiązany jest stworzyć unikalny projekt na miejscu. Mediations Biennale jest wyrazem myśli kuratorskiej i składało się z dwóch wystaw głównych: „Beyond Mediations” oraz „Erased Walls”. Oba zdarzeniom towarzyszyło szereg ważnych imprez. Jedną z nich była wystawa „Inner Focus” realizowana przez PATIO Centrum Sztuki AHE w Łodzi.

PATIO C.S. jest miejscem stwarzającym możliwości realizacji działań twórczych w obrębie zarówno rozpoznania, jak i kreowania współczesnego obrazu sztuki. Element rozpoznania jest niezwykle ważny wobec faktu narastającego od ponad 20 lat braku wspólnych norm, które pozwalałyby na obiektywną ocenę sztuki, co jest oczywiście wynikiem szerszych zmian wywołanych zachodzącymi procesami społecznymi.

A zatem nie tylko „Widzieć sztukę”, ale „Widzieć poprzez sztukę” – to hasło wytycza charakter naszej (w AHE) aktywności. Zaproponowałam w PATIO C.S. zastąpienie instytucjonalnej sztuki siecią spontanicznych grup formułujących się po to, by przede wszystkim określać, a następnie rozwiązywać konkretne zagadnienia.

Wystawa „Inner Focus” od początku zaplanowana była jako element swego rodzaju mostu pomiędzy Fokus Łódź Biennale a poznańskim Mediations Biennale. Drugim ele-

mentem była wystawa „HUB or Schab”, projekt łódzkiego artysty Mariusza Sołtysika, prezentowany w Poznaniu.

Powołanie wystawy „Inner Focus” pomiędzy dwoma biennale, łódzkim i poznańskim, było naturalną konsekwencją naszych wcześniejszych działań. Od kilku lat bowiem kontakty artystyczne środowiska łódzkiego i poznańskiego mają charakter stałej, pozainstytucjonalnej wymiany i współpracy.

W roku 2004 łódzkiemu biennale towarzyszyła wystawa „Poznań Art Now” ekspozycyjna w PATIO C.S. Była to największa prezentacja poznańskiego środowiska artystycznego zrealizowana poza Poznaniem. W wystawie uczestniczyli znakomici artyści związani z dwoma miejscami sztuki: Galerią ON oraz IF Museum Inner Spaces.

Dwa lata później przedstawiliśmy wystawę „Polska Sztuka Wideo – Come Into My World” prezentującą, na najlepszych przykładach, przemiany, jakie zaszły w tworzeniu polskiej sztuki ruchomego obrazu w ponadtrzydziestoletnim okresie jej istnienia. Organizatorami projektu były poznańskie If Museum Inner Spaces i PATIO Centrum Sztuki AHE. W roku 2008, podczas I Mediations Biennale, wystawą towarzyszącą był „The CamouFLASHed Mediations” – trzecia odsłona projektu „The CamouFLASH”, którego premiera miała miejsce w PATIO C.S., a którego kuratorami byli Mariusz Sołtysik – pomysłodawca – i Aurelia Mandziuk.

W tym roku, kiedy to terminy obu biennale – Fokus i Mediations – nieprzypadkowo zbiegły się, zaprezentowaliśmy w Łodzi w PATIO C.S. właśnie wystawę „Inner Focus”, czyli wybór prac z międzynarodowej kolekcji, liczącej 95 dzieł, poznańskiego Muzeum Sztuki Najnowszej – MONA Inner Spaces.

Tytuł wystawy odnosi się zarówno do samej kolekcji jak i hasła łódzkiego Biennale. Podążając za hasłem „inner focus” wybrane zostały fotografie, video, obiekty i instalacje 23 artystów – dzieła, które odsłaniają niezwykle intymną przestrzeń pojawiającą się pomiędzy artystą a osobą, miejscem czy tematem, będącymi bezpośrednią inspiracją twórczą. Część artystów – Magnus Bjerk z Norwegii, Richard Bond i Stephen Cornford z Wielkiej Brytanii, Nabuki Yamamoto z Japonii oraz Andrzej FasiECKi i Filip Wendland z Poznania – przyjechała do Łodzi, aby tu przygotować swoje prace do ekspozycji lub – jak w przypadku Richarda Bonda – na miejscu zrealizować *reenactment* swojego *performance*.

Wystawa jako taka jest rodzajem interfejsu pomiędzy instytucją, artystą i odbiorcą. Łączy w sobie wiele elementów, których całość składa się na jakość odbioru idei. „Inner Fokus” będąca prezentacją kolekcji nie miała mieć wyłącznie charakteru prezentacyjno-porządkującego. Celem, jaki postawiliśmy sobie wspólnie z Anną Tyczyńską, było odnalezienie i zaproponowanie szczególnych kontekstów pomiędzy samymi pracami, a także przestrzenią. Dzięki tak postawionemu założeniu zgromadzenie w jednym miejscu tak wielu prac artystów z różnych stron świata, różniących się pokoleniowo, zajmujących się różną problematyką i działających w różnych obszarach sztuki, wytworzyło pewien rodzaj dialogu pomiędzy pracami – rodzaj harmonijnego wielogłosu odnoszącego się do otaczającej nas rzeczywistości.

Billboardy Jacka Stanisławskiego *Wild Life is Us – Dzikie życie to my*, przeniesione z przestrzeni publicznej do wnętrza, a obok fotografie grupy Blue Noses z cyklu *Sind-*

bad i międzynarodowy terroryzm (10 heroiczych czynów) to groteskowe, a zarazem dramatyczne zderzenie stawiające widzowi wiele pytań.

W niezwykle dialogu pojawiły się obok siebie portrety autorstwa Marie Jo Lafontaine i Luisa Abadi. Z jednej strony perfekcyjny portret młodej dziewczyna z serii *Babilon Babies* – „Nie rozpoznasz ich, ale to one będą cię znały. Będzie Ci się wydawać, że to Ty patrzysz na nie, ale to one ciebie widzą” (Maurice G. Dantec), a obok twarz starej i eleganckiej kobiety z Buenos Aires – Madame Chiche. Ta ostatnia praca została pocięta przez nieznanego sprawcę na jednej z wystaw sztuki ArteBA, a następnie spięta zardzewiałymi agrafkami przez artystę, który wykorzystując przypadek jako świadomy akt twórczy, nadał fotografii dodatkowej, nieoczekiwanej dramaturgii. Pełna napięcia relacja zachodziła pomiędzy *found footage* Volkera Schreinerera pt. *Licznik* i sąsiadującym z nim mobilnym dźwiękowym obiektem *Air guitar* Stephena Cornforda.

Wideo *Licznik* Volkera Schreinerera sprowadza historię kina ostatniego wieku do sześćcioipółminutowego pomysłu składanki. Nasze zmysły odbierają ciąg scen z filmów odliczanych od 266 do zera, każda z cyfr to numery na drzwiach w hotelu, numery domów, daty z kalendarza, jednostki miary, tablice rejestracyjne, ilości uderzeń lub punktów. Pieniądze, miłość i śmierć spotykają się ze sobą sekunda po sekundzie w konceptualnej strukturze pracy Shreinerera (Harro Schmidt).

Air guitar Stephena Cornforda to rockowy koncert w przebraniu kinetycznej instalacji – rzeźby, z tym że jest tylko jedna wirująca gitara i jeden grany przez nią, niekończący się akord dochodzący prosto z kręcącego się u góry wzmacniacza. Dźwięk stale zmienia swój tembr i strukturę mikrotonalną za sprawą efektu Dopplera i odbija się od ścian galerii. Nic tu nie jest ukryte, a jednak mamy wrażenie, że dzieje się coś magicznego, ponieważ nie widać nikogo ani niczego, co sprawiałoby, że gitara gra.

Tuż obok refleksyjne, opatrzone tekstem, fotografie Hlynuaara Hallssona, z cyklu *Myndir-Bilder-Pictures*:

Hlynur Hallsson jest zawsze „w drodze”. Jest podróżnikiem pomiędzy kontynentami i kulturami, który interesuje się drugim człowiekiem i szuka z nim kontaktu. Te spotkania zrodziły bogactwo fotografii, które składają się na podstawę prezentowanego na wystawie cyklu. Fotografiiom towarzyszy trójjęzyczny tekst, dzięki któremu stają się one swego rodzaju „filmem drogi”, rodzajem pamiętnika pełnego zarówno scen z życia prywatnego artysty, jak i notatek z miast, zaobserwowanych pejzaży. Fotografie Hallssona opowiadają nam zarówno o nim, jak i jego wizji rzeczywistości. Być może trzeba pochodzić z Islandii, by widzieć świat tak, jak on (Harro Schmidt).

W osobnej sali, jak na kino przystało, prezentowane było filmy Mashy Godovanney. Jej prace osadzone są w tradycji nowojorskiego kina podziemnego, gdzie pracowała u boku Jonasa Mekasa, „ojca chrzestnego amerykańskiej awangardy filmowej”.

Obserwowanie dzieci na ulicy na mojej dzielnicy, picie drinka w barze ars w East Village, odwiedzenie rosyjskiego klasztoru, płynięcie promem do Staten Island, obserwowanie światła i ciemności w metrze, filmowanie portretu w metrze, filmowanie portretu ulicznej tancerki i portretowanie jeziora – są to zwykłe akty codziennego życia; ale w filmach otrzymują one inne poetyckie znaczenie, które usuwa je z rutyny życia codziennego (Masha Godovannaya).

Pomiędzy sytuowała się przyciągająca uwagę, zrealizowana w 3D, praca Hye Rim Lee *Nić Kryształowego Miasta* – film, w którym przeplata się współczesna cyberkultura z mitem. Korzenie pracy tkwią głęboko w problemach napotykanym przez społeczność azjatyckiej diaspory mieszkającej w Nowej Zelandii, gdzie artystka studiowała. Hye Rim Lee w swojej pracy zwraca uwagę na problem manipulacji i sposób percepcji kobiecej seksualności na całym świecie. W warstwie wizualnej, podążając tropami zdekonstruowanego dzieciństwa, wykorzystuje bajkowe motywy szklanej lodowej góry i smoka, konfrontując je z wszechobecnymi wibratorami.

Absolutnie inny świat powstał w przypadku dźwiękowo świetlnej instalacji *Akcelerator* Andrzeja Fasickiego prezentowanej w jednej z hal, gdzie nastąpiła pełna symbioza pomiędzy pracą, a przestrzenią tworząc swego rodzaju nowa wartość – przestrzeń oniryczną.

Wystawa „Inner Focus”, będąc wynikiem współpracy pomiędzy artystami, usytuowana pomiędzy jednym i drugim biennale, tworząc płaszczyznę umożliwiającą dialog pomiędzy twórcami, dziełami i przestrzenią, sama w sobie stała się „urzeczywistnieniem dzieła za pomocą języka różnych środków wyrazu” (Samuel Taylor Coleridge), wpisując się w charakter współczesnej sztuki – *in between*.

Piotr Kurka, artysta z Poznania, uczestnik Fokus Łódź Biennale, stwierdził – „Najbardziej niezwykle jest to, że to się w ogóle dzieje, że ci wszyscy ludzie tu przyjeżdżają”. Słowa te podkreślają fakt niezwyklej energii i pewnego artystycznego entuzjazmu, który towarzyszy tego typu wydarzeniom.

Informacje

Fokus Łódź Biennale

Od 17.09 do 10.10.2010 roku w Łodzi odbyło się Fokus Łódź Biennale – międzynarodowa wystawa w przestrzeni publicznej zatytułowana „Od Placu Wolności do Placu Niepodległości”. Dyrektorem artystycznym Biennale jest Ryszard Waško, artysta, twórca *Konstrukcji w Procesie* (www.biennalelodz.pl).

Mediations Biennale

Druga edycja Mediations Biennale odbyła się w Poznaniu od 11.09. do 30.10.2010 r. Mediations Biennale 2010 składało się z dwóch wystaw głównych: Beyond Mediations, której kuratorami byli Tsutomu Mizusawa i prof. Ryszard W. Kluszczyński, oraz Erased Walls, nad którą opiekę roztoczyli Georgi Begun, Noam Braslavsky, Juraj Čarný, Nika Kukhtina, Matthias Reichelt, Sławomir Sobczak, Raman Tratsiuk & Volha Maslouskaya, Marianne Wagner oraz Tomasz Wendland – dyrektor artystyczny Mediations (www.mediations.pl).

Inner Focus

Z kolekcji Mona Inner Spaces w Poznaniu

Kuratorzy: prof. Anna Tyczyńska, dr Aurelia Mandziuk-Zajączkowska

Organizatorzy: Mediations Biennale, PATIO Centrum Sztuki

09.09–20.10 2010 | Galeria Nowa Przestrzeń | ul. Rewolucji 1905 r. nr 52

Artyści uczestniczący w wystawie

Luis Abaki – mieszka i pracuje w Argentynie. Zajmuje się fotografią, tworzy projektu w przestrzeni publicznej.

Magnus Bjerck – urodzony w Norwegii. Edukacja: Fine Art Photography, Edinburgh College of Art (2004). Mieszka i pracuje w Berlinie oraz w Sarpborgu/Oslo w Norwegii. Magnus Bjerck prezentuje restrykcyjne podejście fotograficzne porównywalne z metodą pracy typologii fotograficznej. Jego projekty zazwyczaj odkrywają relacje pomiędzy obiektami i ich otoczeniem.

Blue Noses – grupa założona w 1999 roku w Rosji. Członkowie grupy: Viacheslav Mizin, Alexander Shaburov, Konstantin Skotnikov, Dmitry Bulnygin, Maxim Zonov. Blue Noses jest jedną z najbardziej interesujących grup XXI wieku. Kołem zamachowym grupy jest dwójka artystów – Viacheslav Mizin i Alexander Shaburov. Prace Blue Noses łączą elementy prowokacji z błazenadą i bufonadą, jednocześnie poruszając najpoważniejsze społeczne problemy.

Richard Bond – urodzony w Wielkiej Brytanii. Edukacja: Kent Institution of Art & Design (1991). Tworzy obiekty i instalacje, realizuje performance.

Stephen Cornford – urodzony w Wielkiej Brytanii. Edukacja: Slade School of Fine Art (2002) Dartington College of Arts, UK (2008). Mieszka i pracuje w Wielkiej Brytanii. Stephen Cornford to rzeźbiarz pracujący z muzyką, dźwiękiem i hałasem. Stephen Cornford udziela się także muzycznie – jest połową rockowego zespołu Human Separation.

Andrzej Fasiecki – urodzony w Polsce. Edukacja: Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Pięknych na Wydziale Grafiki w Poznaniu (1975) Mieszka i pracuje w Poznaniu. Zajmuje się grafiką, tworzy obiekty i instalacje.

Clemens Fürtler – urodzony w Mödling, Austria. Edukacja: Akademia Sztuk Pięknych w Wiedniu (1995), uzyskał dyplom malarstwa. Malarz, rysownik, konstruktor, twórca wideo i instalacji. Clemens Fürtler realizuje swoje „maszyny obrazów” zarówno w artystycznych mediach klasycznych, jak i nowoczesnych, tworząc w ten sposób wielowarstwowe pola percepcji.

Masha Godovannaya – urodzona w 1976 w Moskwie. Edukacja: Studia muzyczne w zakresie edytorstwa i wydawnictwa w Rosji, produkcja filmowa w Brooklyn College w Nowym Jorku. Mieszka i pracuje w St. Petersburgu w Rosji, uczy filmu i wideo w Smolny College of Liberal Arts and Science. Masha Godovannaya jest autorką eksperymentalnych filmów i kuratorką. Jej kuratorskie projekty były prezentowane między innymi w: Centro Cultural Banco do Brazil, Yale University, Moscow International Film Festival, Avanto Film Festiwal.

Hlynur Hallsson – urodzony na Islandii. Edukacja: Iceland Academy of the Art (2001). Mieszka i pracuje w Berlinie w Niemczech. Zajmuje się fotografią, tworzy projekty społeczne.

Jaani Tomik – urodzony w 1961 roku w Tartu w Estonii. Edukacja: Estońska Akademia Sztuk w Tallinie, dyplom malarstwa (1985–1991). Żyje i pracuje w Tallinie. Jest artystą wizualnym i malarzem, często opisywanym jako najbardziej rozpoznawalny i odnoszący

sukcesy na świecie współczesny estoński artysta. Brał udział między innymi w Biennale w São Paulo (1994), Manifesta 1 (1996) i Biennale w Wenecji (1997, 2003).

Anna Klimczak – urodzona w Polsce. Edukacja: Akademia Sztuk Pięknych w Poznaniu, dyplom w zakresie rysunku (1998). Mieszka i pracuje w Warszawie. Zajmuje się szeroko pojętą sztuką multimedialną (instalacja, obiekt, wideo). Materią w jej pracach jest przestrzeń, przedmiot, słowo. Artystka manipuluje w obrębie znaczeń, form, funkcji oraz pewnych stereotypów myślowych dotyczących danego problemu.

Marie Jo Lafontaine – urodzona w Antwerpii. Edukacja: Ecole Nationale Supérieure d'Architecture et des Arts Visuels „La Cambre” Bruksela, Belgia (1979). Mieszka i pracuje w Brukseli. Jest artystką wizualną, zajmuje się fotografią, działa w obszarze multimedialnym. Jest prominentną postacią belgijskiej bohemy artystycznej i zajmuje istotne miejsce wśród najbardziej rozpoznawalnych twórców współczesnej sztuki. Prace artystki były prezentowane w najbardziej znanych muzeach i galeriach, jak: Muzeum Guggenheima w Nowym Yorku, Tate Gallery w Londynie, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Ghent (SMAK), Centrum Pompidou w Paryżu.

Hye Rim Lee – urodzona w Korei Południowej. Edukacja: Elam School of Fine Arts w Auckland, Nowa Zelandia (1993). Mieszka i pracuje w Nowym Jorku, Auckland i Seulu. Tworzy obrazy i filmy w 3D.

Nicolas Provost – urodzony w Belgii. Edukacja: Royal Academy of Fine Arts, Gent, Belgium. Żyje i pracuje w Brukseli w Belgii. Przedmiotem jego zainteresowań jest fenomen kina, w szczególności relacje pomiędzy sztuką wizualną a filmem. Oprócz filmu i języka wizualnego stałym czynnikiem u Nicolasa Provosta jest dźwięk w roli rytmicznego kręgosłupa lub emocjonalnego przewodnika dla odbiorcy dzieła.

Volker Schreiner – żyje i pracuje w Brunszwiku w Niemczech. Edukacja: Hochschule für Bildende Künste (1983). Artysta aktywny od 30 lat. Zaczął eksperymentować z obrazem w 1988 roku. Od tego czasu zrealizował wiele wideo-instalacji, rzeźb i performance'ów. Jego prace znajdują się między innymi w Neuer Berliner Kunstverein, Ecole Nationale des Beaux Arts Paris, Museum für Neue Kunst Karlsruhe i Netherlands Film Museum Amsterdam. Obecnie wykłada w Hochschule für Bildende Künste w Brunszwiku.

Jacek Staniszewski – urodzony w 1957 roku w Polsce. Edukacja: Wydział Malarstwa i Grafiki Projektowej w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Gdańsku (1984). Polski artysta współczesny, malarz, grafik, muzyk, pedagog ASP w Gdańsku. Zajmuje się działaniami w przestrzeni publicznej, plakatem, instalacją, grafiką, rysunkiem. Zaprojektował wiele plakatów i okładek płyt zespołów, między innymi: Bielizna, Apteka, Blenders, Ścianka, Kury, Łoskot. W 1998 r. na 100 billboardach w Warszawie prezentowane były 3 autorskie projekty z cyklu *Wild Life is Us – Dzikie życie to my*.

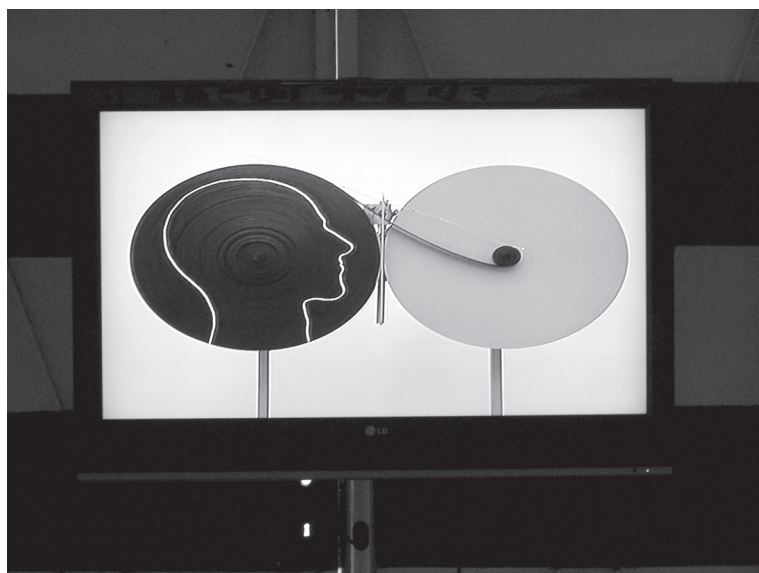
Timm Urlichs – urodzony w Berlinie. Edukacja: Architekturstudium-Technischen Hochschule Hannover (1996). Bardzo wcześnie rozpoczął swoją karierę artystyczną. W 1959 założył organizację Selbstausstellung zajmującą się rozpowszechnianiem i rozwojem oraz produkcją „sztuki totalnej” w Hanowerze. W roku 1961 określił się jako

prawdziwe, żyjące dzieło sztuki. Od 1972 do 2005 był profesorem w Akademii Sztuk Pięknych w Munster. 1970 roku miał pierwszą retrospektywną wystawę. W 1977 roku brał udział w Documenta 6 w Kassel.

Richard T. Walker – edukacja: Goldsmiths College, Wielka Brytania (2005). Mieszka i pracuje w San Francisco w Stanach Zjednoczonych. Używa w swoich pracach tekstów oraz własnych kompozycji muzycznych. Autorowi zależy na ukazaniu złożoności lęków, paranoi oraz tęsknoty pojawiających się w związkach człowieka z naturą.

Filip Wendland – edukacja: Akademia Sztuk Pięknych w Poznaniu. Mieszka i pracuje w Poznaniu. Pracuje z multimediami, fotografiami, instalacjami, wideo.

Nobuki Yamamoto – edukacja: Tokyo National University of Fine Arts & Music (1984). Żyje i pracuje w Japonii. W swoich pracach zazwyczaj używa materiałów, które towarzyszą każdemu człowiekowi na co dzień (warzywa, gazety). Jego prace są spojrzeniem na duchową wędrówkę człowieka, jaką jest życie. Jak sam mówi, wszystko w naszym życiu jest sztuką.

1. Timm Ulrichs, *Ich immer ich* (2004), wideo

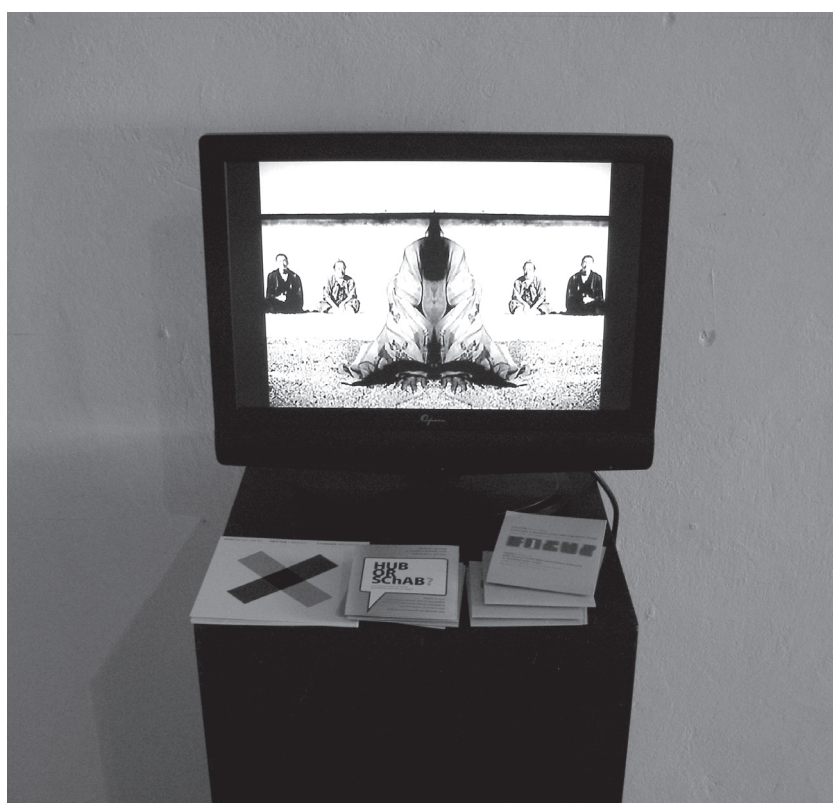
2. Richard Bond, instalacja

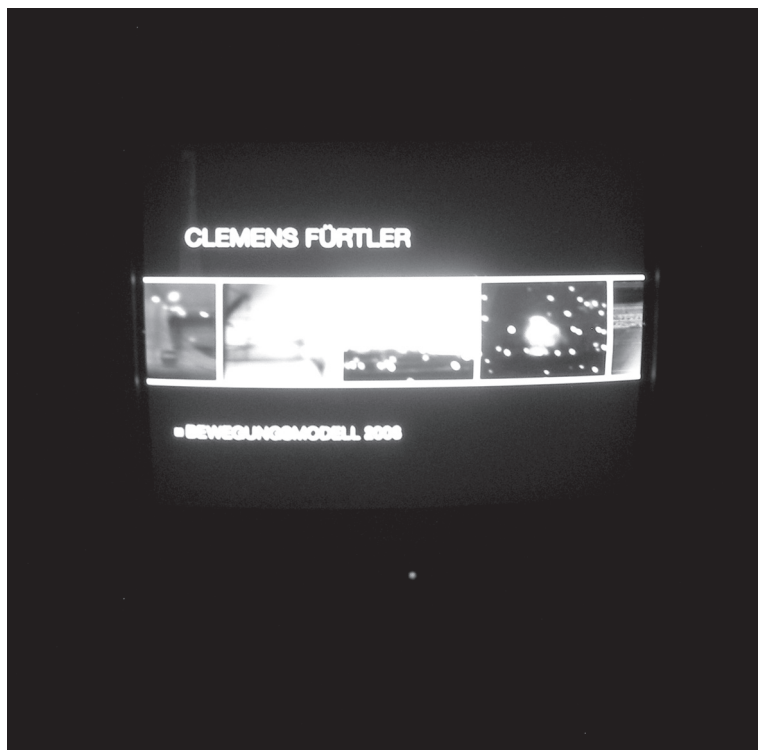
3. Jaan Toomik – video performance

4. Luis Abadi, *Chiche* (2006), fotografia

5. Nicolas Provost, *Papillon d'amour* (2003), video

6. Clemens Fürtler, *Bildmaschine* (2006), video

7. Anna Klimczak, *Jutro będzie dobry dzień* (2006), video

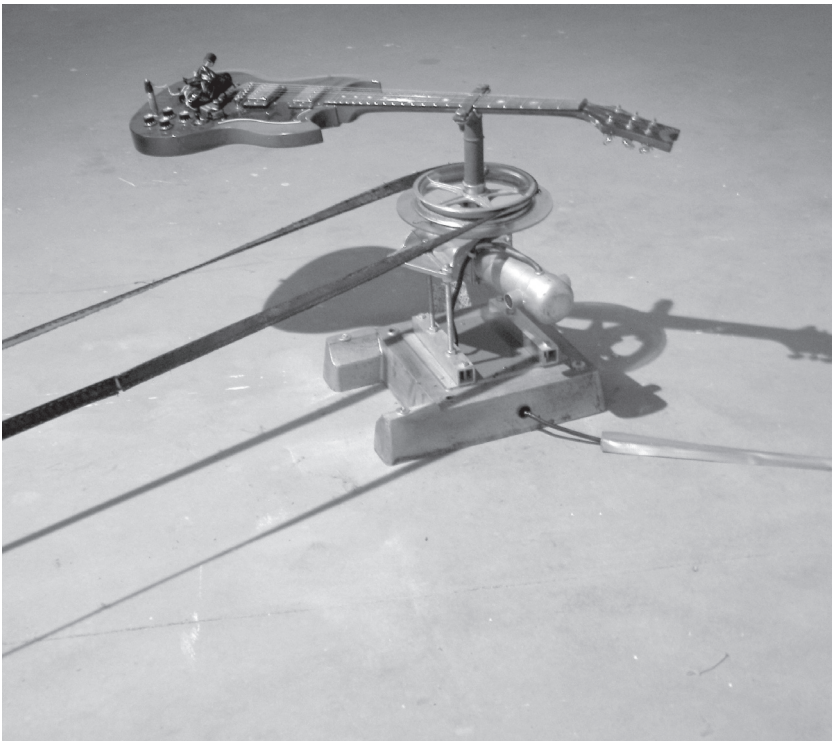
8. Magnus Bjerck, *Wnętrze Zewnątrz Wnętrza* (2004–2009), fotografie

9. Jacek Staniszewski, *Wild Life is Us – Dzikie życie to my*

10. Volker Schreiner, *Licznik | Counter* (2004), video

11. Stephen Cornford, *Air guitar*, instalacja

12. Stephen Cornford, *Air guitar*, instalacja

13. Marie Jo Lafontaine, *Dzieci Babilonu – Zagubiony Raj* | *Babylon Babies – Lost Paradise* (2001) / c-prints

14. Richard T. Walker, *Outside the democracy of circumstance* (2008), wideo

15. Nobuki Yamamoto, *Spirits* (2009), instalacja, paper-mâché / zdjęcia Karolina Jabłońska